

LEADER

Päijänne

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Päijät-Hämeen

Kylät

maaseuturahasto

1.7.2021

RAPORTTI ERITYISRYHMIÄ EDUSTAVISTA YHDISTYKSISTÄ

Päijät-Häme ja Pertunmaa

1.7.2021

RAPORTTI ERITYISRYHMIÄ EDUSTAVISTA YHDISTYKSISTÄ

Heimohautomo -hanke toteutti erityisryhmäselvityksen syksyn 2020 ja kevään 2021 aikana. Kyselyn tavoitteena oli selvittää erityisryhmää edustavien yhdistysten määrä Päijät-Hämeessä ja Pertunmaalla, kartoittaa toiminnan vireyttä, yleistä vieraanvaraisuutta erityisryhmiä kohtaan sekä muita yksittäisiä osa-alueita. Toteutuksessa hyödynnettiin Diakoniassa-laitoksen tunnistamismenetelmää elementeistä, jotka tulee olla vieraanvaraisissa yhteisöissä.

Osa kyselyn kysymyksistä oli räätälöity hyödyttämään Olka-hanketta ja Päijät-Hämeen Liiton maahanmuuttajaselvitystä. Lisäksi Sosiaalialan osaamiskeskus Verso oli kiinnostunut vastauksista.

Tiedonkeruu

Vastauksia kerättiin 13 puhelinhaastatteluina ja 24 web-kyselyllä. Kyselyn rakennetta laajennettiin web-kyselyä varten.

Kyselyä varten hankittiin Patentti- ja rekisterihallitukselta alueen kaikista rekisterissä olevista yhdistyksistä listaus. Selvityksen työläin vaihe oli yhdistyksien määrittely erityisryhmää edustavaksi yhdistykseksi.

Useista yhdistyksistä on vain rajatusti tietoja saatavilla tai ei ollenkaan. Määritelmä on tehty pääsääntöisesti verkossa saatavien tietojen pohjalta. Luotettavaa määritelmää ei voi tehdä pelkästään nimen tai yhdistys luokittelun perusteella. Tästä johtuen luvut ovat suuntaansa-antavia.

Erityisryhmän määritelmä

Tässä kyselyssä erityisryhmää edustavaksi yhdistykseksi määriteltiin yhdistykset, joiden toiminnasta yli 50 % painottuu erityisryhmää edustavan henkilön tai hänen omaisiensa tukemiseen. Erityisryhmän henkilöillä on tyypillisesti ominaisuus tai piirre, joka heikentää elämänlaatua ja hänen mahdollisuuksiaan toimia yhteiskunnassa. On hyvä huomioida, että kaikki erityisryhmään kuuluvat eivät ole sosiaalisesti heikossa asemassa.

Erityisryhmää kuuluvaksi voidaan luetella mm. sairautta tai vammaa, vähemmistöjä, veteraaneja tai lottia, heikossa asemassa olevia vanhuksia, köyhiä tai muunlaisessa haastavassa elämän tilanteessa olevia ihmisiä auttavat yhdistykset.

Lisää määrittelyä yhdistysluettelossa.

Vastaajat

Kyselyyn vastaaminen oli avointa kaikille erityisryhmän yhdistystoiminnassa aktiivisesti mukana oleville. Markkinointi, sähköpostiviestit ja puhelut keskitettiin yhdistysten puheenjohtajille ja toiminnanjohtajille.

1.7.2021

Tunnusluvut

34 vastausta (*32/2)

129 erityisryhmää edustavaa yhdistystä alueella (*127/2)

2997 yhdistystä alueella (*2949/48)

**Päijät-Hämeen määrä/Pertunmaan määrä*

Kooste tuloksista

1. Toiminta on vaarantunut lähes joka toisessa yhdistyksessä. Aktiivisten määrä vähenee merkittävästi ja useilla yhdistyksillä on vaikeuksia saada toteutettua ydintoimintaa.

2. Lähes joka kolmannen yhdistyksen toiminta on vaarantunut koronatilanteen takia.

3. Kehitysvammaisten syrjintä on yleistä.

4. Yhdistyksien tiedot ovat heikosti saatavilla verkossa. Rekisterissä olevista yhdistyksistä useat ovat lopettaneet toiminnan. Kiinnostava tutkimus aihe on selvittää todellinen määrä kaikista aktiivisista yhdistyksistä.

5. Yhdistyksistä 8 on kiinnostunut tekemään vahvempaa yhteistyötä sairaalan kanssa.

6. Tiedonsaanti verkosta on muuttanut useiden yhdistyksien ydintoiminnan tiedonjakamisesta vertaistukeen.

LIITTEET

Kaikki vastaukset_anonyymi

Yhdistyslistaus_ilman tietoja

1.7.2021

Kysymykset

1. Vastaajan nimi

Pääsääntöisesti vastaajat olivat puheenjohtajia, toiminnanjohtajia tai yhdistyksen hallituksessa olevia.

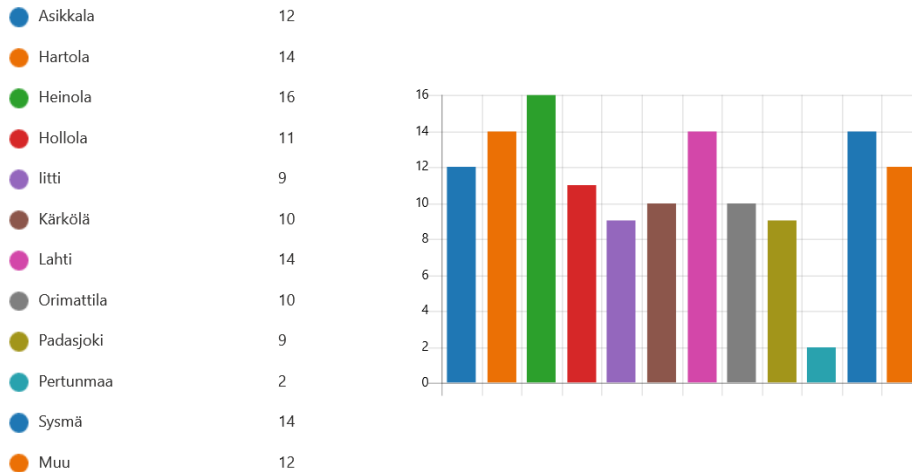
2. Yhdistys

Luettelo vastanneiden yhdistyksien nimistä. Anonymiyden takia yhdistyksen nimiä tai vastaajia ei paljasteta ulkopuolisille.

3. Mitä erityisryhmää yhdistyksesi edustaa?

Eniten vastauksia tuli invalideja ja kehitysvammaisia edustavilta yhdistyksiltä (4 kpl/ryhmä). Yleinen pääryhmä vastaajissa olivat erilaiset potilasjärjestöt. Lisäksi vastauksia tuli mm. sateenkaari-ihmisiä ja rintamaveteraaneja edustavilta yhdistyksiltä sekä kunnan vanhusneuvostolta. Yksi vastaus hylättiin, sillä ryhmä ei täyttänyt täysin erityisryhmän vaatimuksia.

4. Toiminta-alue

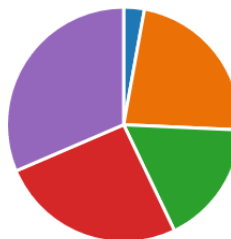
Vastanneet yhdistykset toimivat tasaisesti koko Päijät-Hämeen alueella. Pertunmaalla toimii ainoastaan kaksi erityisryhmää edustavaa yhdistystä. Väkilukuun suhteutettuna määrä vastaa Päijät-Hämettä.

Muut vastaukset käsittivät joko koko Päijät-Hämeen maakuntaa, Suomea tai myös muita maakuntia.

1.7.2021

5. Yhdistyksen jäsenmäärä

0-20	1
21-50	8
51-100	6
101-250	9
yli 250	11

Jäsenmäärässä oli tasaista vaihtelua. Pienempien yhdistyksien yhteystiedot olivat vaikeasti saatavilla ja isommat yhdistykset toimivat aktiivisemmin. Tästä johtuen, mahdollisesti jäsenmäärä ei kuvaa täysin yhdistyskentän tilannetta alueella.

6. Onko toiminta vireää?

Toiminta on vireää ja aktiivisia ...	19
Toimintamme on vaarantunut...	17
Toiminta on päättynyt.	0

Lähes puolet yhdistyksistä arvioi, että aktiivisia jäseniä ei ole riittävästi mukana toiminnassa ja yhdistyksen normaalitoiminta on vaarantunut. Signaali on huolestuttava. Heimohautomo-hanke toteutti vuonna 2019 yhdistyskyselyn, jossa selvisi yhdistyksien kärsivän aktiivisten jäsenien vähyydestä ja kaipaavan lisää nuoria jäseniä.

7. Onko koronatilanne vaarantanut yhdistyksen tulevaisuuden?

- Keskiarvo oli 5. Asteikko oli 0 ei vaikutusta ja 10 kyllä on.
- Lähes joka kolmannessa yhdistyksessä toiminta on vaarantunut. Seitsemän yhdistystä valitsi arvosanan 8-10.
- 8 yhdistystä vastasi, että koronatilanne ei ole vaarantunut toimintaa. He vastasivat arvosanan 0-4.
- Puheluhaastattelut eivät vastanneet tähän osioon. Vastanneita oli 24 yhdistystä.

1.7.2021

8. Vapaa kommentointi

- "Koronarajoitukset ovat pysäyttäneet väliaikaisesti toimintamme. Vain hallitus on kokoontunut."
- "Jäsenmäärä pienentyy kokoajan."
- "Jäseniä on hyvin suhteessa alueen kokoon (90 hlö). Aktiivisia on myös paljon!"
- "Toiminta kasvaa. Vertaistuki on tärkeässä osassa toimintaa. Muiden on vaikeaa ymmärtää omaisen tilannetta. Omaisja perheitä tuetaan paljon yhdistyksen puitteissa. Viikoittain järjestetään monipuolisesti erilaista harrastustoimintaa kehitysvammaisille. Myös leirejä, tapahtumia ja retkiä on usein."
- "Kokoontumisten ja vapaa-ajan toiminta ryhmissä ollu vaikeaa."
- "Aivovammautuneilla on jaksamiseen ja aloitteellisuuteen liittyviä haasteita ja koronan vuoksi monet ovat passivoituneet. Heidän uudelleen aktiivisiksi osallistujiksi saattaminen on työn takana."
- "Koronatilanne on vähentänyt vertaistukiryhmien kävijämääriä kokoontumisrajoitusten takia. Myös vertaisohjaajat kokevat turhautumista tilanteen takia ja heidän rekrytoimisensa on vaikeutunut. Kun kasvokkain kanssakäymistä ei ole, yhteisöllisyys ja sitoutuminen toimintaan vähenee."

9. Mitkä ovat yhdistyksenne tärkeimmät yhteistyökumppanit?

- Pääsääntöisesti yhteistyötä tehdään yksittäisten läheisten yhdistyksien kanssa. Lisäksi kunta oli osalla yhdistyksistä tärkeä yhteistyökumppani.
- Erityisesti puhelinhaastatteluissa ilmeni, että yhdistykset haluaisivat tehdä lisää yhteistyötä.

10. Teettekö yhteistyötä Päijät-Hämeen keskussairaalan kanssa?

[Lisätietoja](#)

 Insights

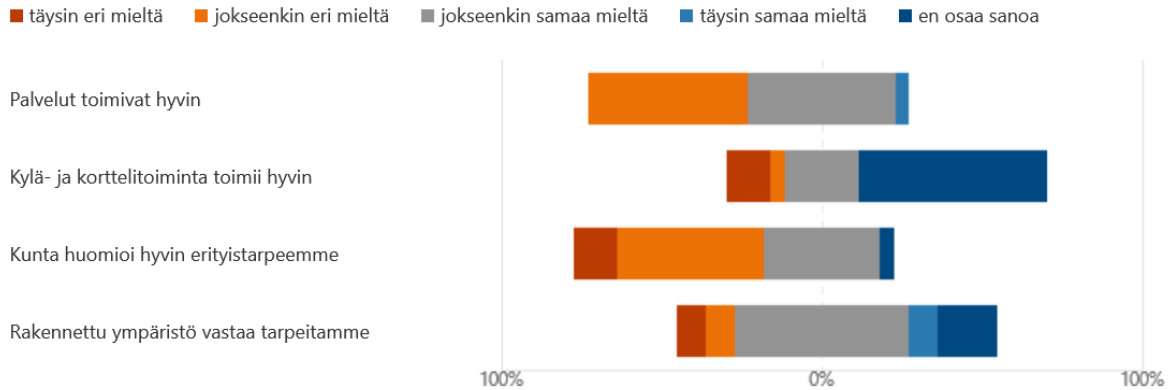
 Kyllä teemme	14
 Emme tee	12
 Yhteistyö kiinnostaa	8

Kahdeksan yhdistystä haluaisi aloittaa yhteistyön Päijät-Hämeen keskussairaalan kanssa. Tietoa voi hyödyntää alueellista Olka-hanke.

1.7.2021

11. Arvioi edustamanne erityisryhmän kannalta seuraavia väitteitä

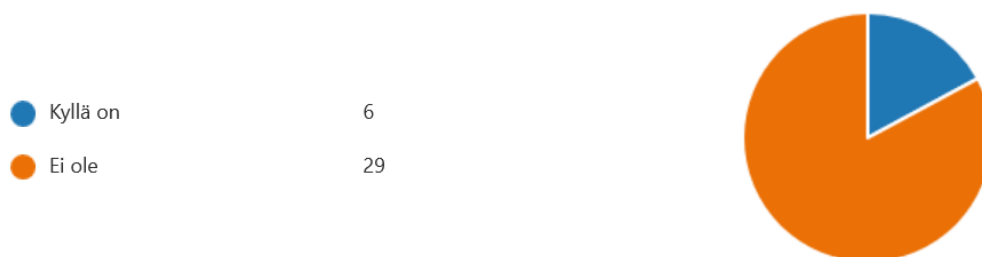
12. Kuinka järjestön jäsenet otetaan vastaan muissa yhteisöissä?

- Keskiarvo oli 7,2. Asteikko oli 0 huonosti ja 10 hyvin.
- Heikoin tilanne on kehitysvammaisilla, sillä jokainen kyselyyn vastannut yhdistys koki tilanteen olevan heikko.
- Pääsääntöisesti yhdistykset eivät kokeneet syrjintää.
- Puheluhaastateltavat vastasivat vain sanallisesti tähän osioon. Vastanneita oli 24 yhdistystä.

13. Miten yhdistyksen jäsenet haluaisivat muuttaa vieraanvaraisuutta muissa yhteisöissä?

- " Eri ryhmiä olisi hyvä yhdistää tekemällä enemmän yhteistyötä."
- " yhteistyötä tarvittaisiin enemmän"
- " Nurkkakuntaisuus ja vanhat toimintatavat pois"
- " Jäsenet otetaan vastaan kuin kaikki muutkin."
- " Asiaan ei ole kiinnitetty huomiota." Huom! Useita vastaavia vastauksia.
- " Syrjintä on hyvin yleistä ja arkipäiväistä. Yhdistys toivoo, että kehitysvammaisten otetaan paremmin huomioon."

14. Onko yhdistyksen toiminnassa mukana maahanmuuttajia?

- Maahanmuuttajataustaisia on vähän mukana erilaisissa erityisryhmiä edustavissa yhdistyksissä.

1.7.2021

15. Haluatko kertoa meille jotain muuta?

- ” yhdistysten yhteistyöhön tarvittaisiin selkeä suunnitelma ja toteuttaja”
- ” Toimintaa hilataan ylös kesän aikana ja syksyllä olisi tarkoitus mennä täyttää laukkaa.”
- ” Nuoria jäseniä kartoitetaan tulevan hankkeen voimin. Tavoitteena on löytää nuorena toimivat omaishoitajat. Nuoret omaishoitajat jäävät helposti piiloon.”
- ” Yhdistyksellä on haasteita päästä sopimukseen kunnan kanssa. Yhdistys haluaisi työllistää heikoimmassa asemassa olevia päihdeongelmaisia kuntouttavalla työtoiminnalla, mutta kunnan päästä ei tahdota tarjota työttömiä yhdistykselle. Nyt vaikeasti päihdeongelmaisilla ei ole riittävästi kuntoutuspaikkoja. Yhdistyksen toiminnassa vapaaehtoisena on yksi venäläistaustainen äiti, jonka lapsi on jo täysi-ikäinen.”
- ” Ydintoiminta on kohdannut merkittäviä haasteita. Reumapotilaat eivät koe tarvetta liittyä yhdistykseen. Tarvittava apu löytyy netin kautta. Vertaistuki ei vedä entiseen tapaan. Yhdessä käsitöiden tekeminen ja myyjäiset eivät enää houkuttele väkeä. Pikkujoulut ja yhteisretket toimivat vielä.”